

Sysmän tie- ja lupajaosto

Viite: Lausuntopyyntö 19.2.2026

Asia: Sysmä, rakennusjärjestysehdotus, Lahden museoiden lausunto

Sysmän kunta on käynnistänyt rakennusjärjestyksen uusimisen. Tavoitteena on päivittää rakennusjärjestys vastaamaan 1.1.2025 voimaan tullutta uutta Rakentamislakia (751/2023).

Museo huomauttaa, että rakennusjärjestyksen aloitus- ja luonnosvaiheen lausuntopyyntöjä ei ole toimitettu Lahden museoille, mitä tulee pitää moitittavana.

Lahden Museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu museolle toimitetusta päiväämättömästä rakennusjärjestysehdotuksesta pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Rakennusjärjestyksen luvun 5. LUKU RAKENTAMINEN ERITYISALUEILLA 16 § Muinaisjäännökset on tuotu esille tarkasti ja ajantasaisesti muinaismuistolain vaikutukset rakentamiseen. Museolla ei ole huomautettavaa rakennusjärjestyslunnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön kannalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Luvussa 1, §:ssä 3 *Määritelmiä soveltamisesta*, kehottaa museo lisäämään käsitelueteloon seuraavat:

- *MARY-alue on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö*
- *MaMa-alue on maakunnallisesti merkittävä maisema-alue.*

Lisäksi luetteloon tulee lisätä käsite arvokas kulttuuriympäristö tai kohde, ja viittaus kohdan 15.1 *Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä*, luetteloon.

Luvussa 2, §:ssä 6 *Luvanvaraisuudesta vapautettavat korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset*, kohta 6.4 *Julkisivun ja katon värisävyn muutokset*, tulee muuttaa muotoon:

- *[-] Vapautus ei koske suojeltuja tai arvoalueella (RKY ja MARY), alueilla sijaitsevia rakennuksia.*

Luvussa 3, *Rakennuskohteen rakentaminen*, §:ssä 7 *Rakennuskohteen sopeuttaminen ympäristö- ja kuntakuvaan rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla*, kohdassa 7.3 *Korjausrakentaminen*, tulee määräys muuttaa muotoon:

- [–] Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä tulee pyrkiä vaalimaan rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä. Arvoalueilla ja kohteissa suositellaan ottamaan yhteys alueellisen vastuumuseon korjausrakentamisen asiantuntijaa. [–]

Luvussa 3, *Rakennuskohteen rakentaminen*, §:ssä 11 *Rakennuspaikan ja rakennuskohteen valaistus*, kohdan 11.1 *Mainos- ja tekniset laitteet* sekä kohdan 11.2 *Valaistut laitteet*, ohjeteksteihin tulee lisätä määräys:

- *Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, eikä alueita, joita koskee aluesuojelumerkintä, jos julkisivuun kiinnitettävä teksti tai kuva on yli 1m2 suuruinen.*

Luvussa 4, *Eryiiset määräykset rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolelle*, §:ssä 12 *Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset*, kohdassa 12.2 *Selvitysvaatimukset*, tulee määräystekstiin lisätä maininta kulttuurihistoriallisista arvoista seuraavasti:

- *Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojellulliset, kulttuurihistorialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista sekä erilaisten energiaratkaisujen hyödyntäminen.*

Luvussa 5, *Rakentaminen erityisalueilla* §:ssä 15 *Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet*, tulee määräys muuttaa muotoon:

- *Rakennettaessa kulttuurihistoriallisesti arvokkailla aluilla ja kulttuurihistoriallisten arvokohteiden välittömässä läheisyydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota vallitsevaan rakennuskantaan ja kulttuuriympäristöön. Rakentamiseen RKY-, MARY-, MaMa-alueille tarvitaan alueellisen vastuumuseon lausunto rakentamisen soveltuvuudesta alueelle. Lisäksi RKY-alueella tarvitaan Lupa- ja valvontaviraston lausunto. Rakennusperintölailla sekä kirkko- ja ortodoksikirkkolailla suojellun kohteen muutostöissä museoviranomaisena toimii museovirasto.*

Kohdassa 15.1 *Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä*, tulee listausta muuttaa ja täydentää seuraavasti:

- *museoviraston tekemään inventointiin perustuvat valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)*
- *valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet (VAMA 2021)*
- *maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MARY 2024)*
- *maisema-alueiden inventointi (MaMa 2024)*
- *laki rakennusperinnön suojelusta (RakPL)*
- *asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta*

- *maakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita*
- *kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa osoitetut paikallisesti arvokkaat rakennuskohteet ja -alueet*
- *asema-, yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut maisemakuvallisesti tai kulttuuriympäristöllisesti arvokkaat alueet ja alueen osat, joissa rakennettu ympäristökuva säilytetään*
- *yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut erilliset arvokkaat rakennukset tai muut kohteet*
- *erikseen määritetyt maisemalliset arvokkaat alueet*
- *kirkkolailla tai lailla ortodoksisesta kirkosta suojellut rakennukset,*
- *muut erikseen määritetyt arvokkaat alueet ja kohteet.*

Luvussa 8, *Rakennuksen tai sen osan purkaminen*, §:ssä 26 *Rakennus tai sen osan purkaminen*, kohtaa 26.2 *Selvitysvaatimukset*, tulee täydentää huomioimaan yksittäiset arvokkaaksi todetut kohteet, jotka eivät sijaitse arvoalueella tai ole suojeltuja, sillä alueellisella vastuumuseolla on rakentamislain mukaan valitusoikeus purkuluvista, ja lausunnolla vältetään turhaa päätösten riitauttamista. Teksti tulee muuttaa muotoon:

- *[--] Alueelliselta vastuumuseolta pyydetään lausunto arvokkaissa kulttuuriympäristöissä, suojelluista tai muuten arvokkaista rakennuksista kohdan 15.1. listauksen mukaisesti.*

Museolla ei ole muuta huomautettavaa rakennusjärjestysehdotukseen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Kimmo Kyllönen
korjausrakentamisen asiantuntija	Ritva Ruponen
rakennustutkija	Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto